

Historieglimt 15

Et lokalhistorisk praktverk om Lademoen

Det er skrevet påfallende lite om bydelen Lademoen. I de to store byhistoriske verkene om byen blir bydelen vår av og til nevnt, men nå er det endelig kommet en stor og meget interessant bok som bare handler om Lademoen. Den heter *Lademoen Minnealbum* og er redigert av Trond Moksnes og Terje Olsen. Boken er lagt opp på en ganske spennende måte. Undertittelen er 1000 minner – 1000 år, men det med de 1000 år er ikke helt dekkende selv om det så vidt nevnes litt fra gammel tid. Det er Lademoen i første halvdel av 1900-tallet som særlig blir omtalt. Boken er på 206 sider i stort format. Bildestoffet dominerer, men tar ikke luven fra de mange og ulike artiklene om de forskjelligste emner.

Dette minnealbum har på sett og vis vokst ut fra Sven Andresen fra Reina og hans interesse for barndommens gater og historien omkring Strandveien. Forordet forteller om han: *"I mange år har han reist rundt og holdt foredrag om Lademoen med egen lysbildeserie som direkte inspirerte til utgivelsen av dette billedalbumet."* Bildene fortjener å omtales spesielt. Boken har et vell av bilder fra alle deler av det gamle Lademoen. Oversiktsbilder fra ulike tider varierer med bilder fra boligmiljøer og familiegrupper, arbeidsplasser og idrettsaktiviteter, gateløp og kjente bygninger, demonstrasjonstog og konfirmasjoner, parkmiljøer og jernbaneunderganger, badeliv og naturidyller, strandliv og havneutbygging, biler og sykler. Der bildene gir tapt har boken kartskisser, tegninger og reproduksjoner av eldre malerier. Svært mange av bildene er sjeldne og av stor kulturhistorisk verdi. Bokens illustrasjoner gir alene en innføring i viktige deler av bydelens historie.

Det er en vrimmel av kortere artikler. Flere av dem gir innsikt i familienes dagligliv i en tid med så mange personer i hvert rom at det er uforståelig for dagens mennesker at det i det hele tatt var mulig. Tross de sosiale problemene gir boken et levende inntrykk av et godt miljø å vokse opp i.

Noen emner blir belyst både med bilder, tekst og andre innslag, for eksempel med annonser fra den gang. Av slike emner kan vi nevne: Den første industri og handel med Isidor Nielsens mekaniske verksted, Dampvaskeriet, Gassverket, Såpefabrikken med Palmin såpe og de utrolig mange forretningene langs Strandveien. Et annet emne er Ynglingen og det kristelige ungdomsarbeidet. Nyhavna og den tyske utbyggingen der er et tredje emne. Et fjerde er fritiden og idrettsaktivitetene. Vi får greie på den politiske konflikten mellom de radikale og de ultraradikale ungdommene og hvorledes idretten ble brukt politisk på Lademoen. Kunstnere fra strøket, og særlig Bjarne Næss, blir behørig presentert. Den andre verdenskrigen blir sett fra mange vinkler, også sett fra en av slavearbeiderne som bygde Dora og som her kommer til orde.

Også etterkrigstiden og kampen om Svartla'mon har fått sin plass i boken blant annet med gjengivelse av mange avisartikler.

Selv om boken med rette kan kalles et praktverk, kan en komme med innvendinger. Redaksjonen kunne unngått noen av den mange trykkfeilene. Dessuten er det uheldig at deler av artikler er kommet to ganger, delvis inne i andre artikler. Noen av artiklene er det uklart hvem som har skrevet. Av saklige innvendinger er det naturlig å undre seg over at kirken og menighetslivet på Lademoen ikke får noen egen behandling. Vi er glad for at Ynglingen og det kristelige ungdomsarbeidet har fått en fin plass, men livet på menighetshuset i Fjæregata og i Lademoen kirke kunne vel fortjent mer enn et bilde fra en konfirmasjon! Særlig er det grunn til å etterlyse diakonissenes og menighetssøstrenes innsats for å lindre sykdom og nød på Lademoen helt fra 1880-årene. De er ikke nevnt hverken med et ord eller et bilde.